

REDACȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminecă pe an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înaptează.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERTIUNILE:

pe 1 lină: prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și insertiunile sânt a se plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Patru milioane pentru maghiarisare.

(S). Ziarele ungurești carășii jubilează. Ministrul școalelor a propus adesea și desigur că Dieta va primi un proiect de lege, în virtutea căreia să se facă un împrumut de 4 milioane, din cari să se cheltuiască în anul viitor un milion fl. pentru clădirea școlilor de stat.

Motivarea — foarte scurta de altfel — ce însoțește proiectul de lege, spune că se impune această cheltuială cu atât mai grabnic, cu cât și în anul trecut 684 școli de stat erau așezate în localități neigienice și scump plătite, fiind luate cu chirii de unde și cum s'a putut.

Din acest singur pasagiu ne puteam convinge că viitoare școli se vor clădi în comune locale de naționalități.

Se știe anume, că cele mai multe școli de stat s'au înființat printr-o naționalitate. Sub pretext, că școlile confesionale nu corespund dispozițiilor §-lui 27 din legea de la 1.1868, inspectorii școlari, ajutați de administrația comitatensă și de ministru — dar' mai ales în urma puținii rezistențe și interes din partea confesionalilor — au închis școlile naționalităților și chiar în comune din cele mai puțin populate au deschis școli de stat. Valea Mureșului îndăosebi se poate mândri că are asemenea cuiburi de maghiarisare. Se înțelege, că noua școală au deschis-o unde au putut. Ovreii din sat ori vre-un primar speculant și-au prefăcut șura în „tan-terem” — sală de învățământ, și a închiriat-o cu bani mulți. Asta așa a mers din an în an, în cât în cele din urmă ministrul a descoperit, că chiriiile aceste se iau așa de scumpe, în cât împrumutând statul bani chiar plătind dobânda în mare, totuși ar profita dacă cu banii împrumutați ar clădi localități pentru școlile de stat.

Eată cum a venit ministrul la ideea să se ceară de urgență un credit de un milion fl., cu cari să zilcească școlile de învățământ.

Suntem dar' în fața unei lucrări vaste de maghiarisare. Pentru că a atâta știe ori și cine: nu de dragul ei culturii proprii zise voește guvernul ci să ridice școli de stat printre naționalități, ci să promoveze maghiarisarea. Tot așa, nu începe îndocă să suma se va cheltui exclusiv pentru școli ce se vor ridica între naționalități, căci printre Unguri școlile sunt ori comunale ori confesionale, și guvernul întâiu asalt și cel mai înverșunat împotriva noastră l'a pornit.

E deci vremea supremă să ne gândim și noi la apărare. Prin Bilhor și mai ales, prin multe locuri din Sarmar și întreg Maramureșul primejdia e în mare. Și e cu atât mai greu de învins, cu cât comunitățile s'erace, în cât înșiși preoții și călugării la

patronagiul comitatului și la subvențiile acordate de guvern de sigur nu din sentiment de echitate ori de filantropie, ci din interes: să lege preoțimea și maghiarisarea să se facă fără obstacole.

În timpul suprem deci ca consistoarele noastre să avizeze și ele la mijloacele de combatere ale atâtor apucături guvernamentale.

Ear' în privința aceasta se cere nu atât jertfe bănești, cât o supraveghiere dintr-acele mai conștiințioase. Se știe cum procedează inspectorii școlari în contra școlilor noastre confesionale. Întăiu caută să brutalizeze ori să intimideze pe învățători. Vine apoi cu fel și fel de șicanări față de comuna biserică-școlară. Și când nici așa nu reusește să închidă școala, pune pe Jidanul satului să ceară școală de stat și câștigă și iscaliturile câtorva români inconștienți, cari nu știu ce iscălesc, fie că sunt mărginiți, fie că sunt ademeniți. Ba adese sunt înșelați toți sâtenii, căror li-se spune că nu vor mai avea să plătească bir pentru școală, că le va plăti statul, numai să ceară. Și uite așa, cu mijloace piezișe, școala confesională se închide și în locul ei vine școala de stat.

Nu-i vorba, mare procopseală nu fac nici „apostolii maghiarisării”. Ei ori ele învăță repede românește, căci altfel cu cine să se înțeleagă și cum să trăacă în sat? E vorba însă, că neavând Români școli românești în sat, rămân fără carte și e lucrul vechiu ca „lumea, ca un popor incult se pierde mai ușor de cât când este înarmat cu arma mântuirii: știința de carte.

Eată de ce trebuie să fim cu ochii în patru, și fruntași și consistoarele române le incumbă datoria să vegheze!

Ear' unde primejdia e semnalată, se poate lucra cu atât mai mare succes, cu cât poporul nostru ține la tot ce este național și inclina spre ori ce jertfă când i-se arată interesele ce are de apărare și calea pe care purcedând poate să scape de ispita apostolilor maghiarisării.

Proiectul de lege după din Dieta din partea ministrului Vlăsies e de natură a atrage atenția tuturor factorilor vieții noastre naționale.

In chesia școalelor din Brașov „Telegraful Român” (nr.-ul de la 3/15 e.) primește următoarele:

„În ședința din 27 Sept. (9 Oct.) a comitetului parohial s'a decis întotdeauna procesul contra statului Român în scopul desdăvuirii bisericii S-tului Nicolae pentru moșiile și emolumentele cari în puterea a 26 chisoave domnești le-a avut în România, recunoscute de statul român și prin faptul că pe acest titlu chiar prin legi a fost asigurat venitul anual bisericii noastre, pe care însă de câțiva ani încocoare nu o mai liberează, dar' care în urma de până acum nici guvernul nostru nu permite să o mai ridicăm.

S'a ales și o comisie care să aranjeze actele cu cari apoi un de-

legat al parohiei, provăzută cu pleni-potența necesară, să plece la București, ca să angajeze avocați pentru purtarea procesului.

„Incrutul s'a făcut deci din partea celor competenți, ca biserica S-tului Nicolae să devină în folosința negenată a averii sale din România și sperăm că toți factorii, dela cari atâră rezolvirea acestei cauze, vor nisui, la dreptatea sa triumfeze.

Cehii contra Ungurilor.

În Nr-ul său de la 11 Octomvrie „Narodny Listy” sub titlu: „Nu îngăduim să ni-se poruncească din Ungaria”, scrie:

„Dintre toate acestea vedem, că Maghiarii, precum cu privilegiul reînnoirii pactului de până acum (1867,77,87), așa și astăzi pusea Cisleitania cuțitul pe gât, spunându-i îngâmfăți: Nici o slovă nu este iertat să se schimbe în proiectele de legi despre pact. Aceasta, nu-i vorba, este potrivit pentru vechia nație constituțională; dar' apoi pentru care treabă ar fi aici parlamentul austriac, dacă ar trebui eacă așa numai fără ori ce vorbă să primească neschimbat ceea ce făurese cele două guvernuri? Apoi atunci, în loc de deputați liberi aleși ar ajunge a trimite în parlament câțiva companii de cătane și gendarmi spre a vota ceea-ce dorese domii Maghiari.

„Ei bine, poporul ceh nu va îngădui deputaților săi să facă o astfel de treabă, mai bine îi va rechemă pe toți din Viena acasă. Nu, nu țisam să ni-se poruncească din Budapesta.

DIN ROMANIA

Remanierea ministerială.

În urma retragerii d-lui G. C. Cantacuzino din gavera, ministrul s'a completat ieri prin trecerea d-lui G. D. Pallade la departamentul finanțelor și intrarea d-lui C. I. Stoicescu în cabinet, la ministerul justiției.

Sănătatea d-lui G. C. Cantacuzino obligându-l ca neapărat să părăsească afacerile pe câtva timp, retragerea d-sale din minister era de mult cunoscută. De aceea, presedintele consiliului a crezut că cu ocaziunea completării cabinetului, să încerce din nou a readuce în partid pe membrii grupului disident.

S'a adresat în acest scop d-lui P. S. Aurelian, cu care a avut mai multe convorbiri. De altă parte, presedintele consiliului a găsit în d. Eug. Stătescu ajutorul cel mai călduros spre a ajunge la rezultatul dorit.

Propunerile d-lui D. Sturdza erau clare și precise. D-sa a propus, ca d-nii Eug. Stătescu și P. S. Aurelian să intre în cabinet, conștinși că printr-aceasta îndeplinește și dorința membrilor partidului național-liberal.

D. Eug. Stătescu a declarat că dacă grupul disident va reîntra în partid, d-sa este gata să facă parte din guvern.

D. P. S. Aurelian, din parte-i a accentuat dorința sa de a se readuce împăcirea între grupul disident și partidul național-liberal.

Cu toate acestea, tratativele, cari au durat trei săptămâni, n'au avut un rezultat favorabil, pentru că membrii influenți ai disidenței au manifestat tendința, unii de a elimina cu desăvârșire pe D. Sturdza de la conducerea partidului, alții de a ține de majoritatea acestuia.

În asemenea împrejurări încercările președintelui de consiliu n'au putut izbui.

Fiind însă, că d. G. C. Cantacuzino fixase ziua de 30 Septemvrie ca ultima a ministerului său, și fiindcă, pe de altă parte, era începerea lucrărilor parlamentare s'a asociat, presedintele consiliului a cre-

că nu poate să mai urmeze, lung timp, niște tratative cari nu dedeau speranța de a ajunge la un rezultat pozitiv. V. Naț.

Limba românească în comitatul Caraș-Severin.

Scosă din administrațiunea comitatensă prin violență și călcare de lege limba română, Români au datoriat imperativă a da cea mai strânică luptă în comitate pentru reintroducerea și aplicarea ei legală în toate oficiile comitatense și în comune, conform legii despre egala îndreptățire a naționalităților.

Frații lugoșeni au luptat și au izbândit, căci dreaptă și legală este lupta noastră. Avem dreptul de limbă, scris în lege, cerem respectarea și aplicarea legii.

Cecea-ce dl Coriolan Bredicean a pretins în congregația comitatului Caraș-Severin pentru limba românească este un postulat al legii de stat, pe care organele politico-administrative ale comitatelor dateore sunt a-l respecta pretutindenea unde majoritatea populațiunii o formează România.

Coreurile actuale conducătoare ale comitatului Caraș-Severin conformându-se cererei dlui Bredicean, pentru introducerea limbei române paralel cu cea maghiară în administrațiune, au făcut nu numai un act de dreptate, față de Români, dar' și o îndreptare, atât de mult reclamată pentru respectarea hotărârilor anterioare ale congregațiunii comitatense.

Căci în comitatul Carașului, precum mai înainte, așa și după introducerea constituției limba română a fost decretată ca limbă oficială-protocolară alături cu limba maghiară în comitat.

Hotărârea în privința aceasta s'a luat încă în 1870 după propunerea făcută de Dr. Aurel Maniu, proto notar onorar și Mihai Bescan asesor la sedria comitatensă.

Aci dam ca document despre usul oficial al limbei românești următorul:

Extras din protocolul congregațiunii generale ținută în Lugoj la 26 Ianuarie 1870 și în zilele următoare.

15
Nr. 6361 ex. 1869.

Decisiune.

În privința modalității, cum să se aplice în comitatul Carașului art. de lege 41 din 1868 adus în cauza egalei îndreptățiri a naționalităților, se decid următoarele:

1. În congregațiunile generale și particulare ale comitatului Caraș protocoalele — pe baza §-ului 2 al art. de l. 41 din 1868 se poartă pe lângă limba oficială de stat și în limba română, și se autentice de odată, pentru-ce dară decisiunile aducându-se vor enunța în ambele limbi, ear protocoalele subșternându-se vor purisa în toată în limba ungară și română: în casuri dubii textul ungurese autenticeat e decizător.

2. Acest comitat în toate scrierile sale, ce are să le adreseze guvernului, folosește în limba ungară și cea română. Ear cu aceste jurisdicțiuni, cari și-au ales limba română de cea protocolară, corespunde eschiză numai în limba română.

3. Pentru-ce ordinațiunile §-lor 6, 7, 8 și 9 a legii să-și câștige aplicarea practică în înțelesul adevărat al lor, se îndată rezază veri-care comunicate din acest comitat să se declara, cumca care limbă și-o alege de limbă manipulată și protocoală; și consențențența se găsindă despre aceste declarațiuni prin datații proto-și subjuzi cercuali e de a se ține veri-carei comunități pentru puterea ei a se edon-carui ori part comitate s'au pentru a comite de strinsă.

727 szám
1898. tkv.

234 1-1

Arverési hirdménykivonat.

A nagyhalmágyi kir. Járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Albina“ nagyszebeni tak. és hitelintézet végrehajtónak és Trutia Péter jelzálogos hitelezőnek Nyika Iuon Crișan volt acesuvai lakos hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 78 frt 92 kr. tőke, illetőleg 16 frt 30 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az árverést a végr. törvény 163 § a értelmében azzal a feltétellel, hogy az árverés által a C. I. alatt bejegyzett özvegyi szolgálmi jog nem érintetik elrendelte, minek folytán a nagyhalmágyi kir. jbiróság kerületében fekvő és az Acsuva községi 94 sz. tlkjkönyvben A. I. 1 6, 8 -24 sor és 1944, 440, 449, 491, 579, 813, 1869, 1879, 1891, 1892 1914, 1920, 1925, 1930, 1901, 1943, 2049, 2066, 2097, 210., 2103, 2105, 1903, hrszámok alatt felvet. ház beltelek és külalományi földekből álló ingatlanokat 551 frtban megálapított kikiáltási árban az 1898 évi november kő 3-ik napjèn d. e. 10 órakor Acsuva községházában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéretnem tétetik, az árverelendő ingatlan a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

2. Árverelni kívánok tartoznak az ingatlan becsárának 10a/o-át vagyis 55 frt 10 kr. készpénzben vagy az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. U. M. red. 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számítandó 15 nap alatt, minden egyes vételáru részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. Deczember 6-án 34425. I.M. sz. a. kelt rendeletében előirt módon a körösbányai kir. adóhivatalnál mint biroi letétpénztárnál befizetni. A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kirjbiróság mint tkvi hatóságnál és Acsuva-(olvashattan) és Acsuva községek előljároságánál megtekinthetők.

N.-Halmágyon, kir. jbiróság mint tkvi hatóságnál 1898 évi augusztus 14-én.

FRITS
kir. jbiró.

Se primește curățitul si reparatul corsetelor.

FRAȚII BRASSAY

Fabrică de corsete în Arad, strada Forray.

Atragem luarea aminte a onoratelor dame asupra stofelor noastre de corsete, de curând sosite, pentru sezonul de iarnă. Totodata atragem luarea aminte a onoratelor dame și domnișoare asupra

magasinei noastre de corsete
care cuprinde 1000 bucați de corsete.

Comande din provincie se efectuează

In presa noastra de model au sosit cele mai noie modele, care stau la indemana onoratelor dame. 232 2-3

Piese

Corsete pentru fete de la 2 fl. 50 cr. in sus.

Corsete combinate pentru dame bine dezvoltate, de la 4 fl. in sus.

Corsete combinate pentru dame bine dezvoltate, de la 5 fl. in sus.

Corsete din os veritabil de peste de la 6 fl. in sus.

Corsete de gumi pentru dame tinere de la 5 fl. 50 cr. in sus.

Corsete de dantale de la 5 fl. 50 cr. in sus.

Ne rugam de mult stimatii gasitilor din toate si din provincie, ca sa ne onoreze in sezonul acesta de iarna cu comanda care se poate de dese.

Ca distinsa sima

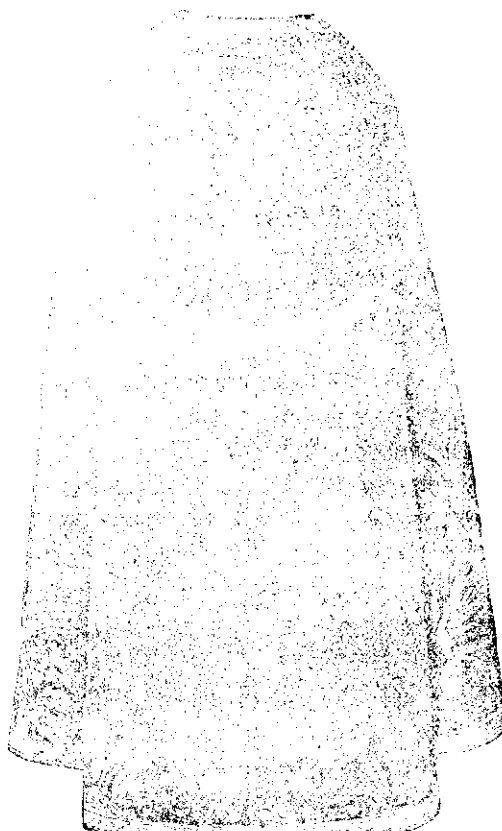
Frații Brassay

Se efectuează toate specialitățile tăietoare în brașna acensta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

STRICT DUPA RITUL GRECESC

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Prapo- bisericești, steaguri pentru renumi. Sfântul aer (Plastanița), Disc Potir, Steluțe, Chiroș Artoclasia (cutie pentru agneț) Dicheria Triheria, Cădehiță, Icoane pentru iconostas etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se u... la cerere gra-

tis și franco

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 0 26